

PERSONALITĂȚI DE VAZĂ ALE INTELECTUALITĂȚII TEHNICE DIN BASARABIA (5)

Rubrică susținută de dr. hab. Valeriu DULGHERU,
Universitatea Tehnică a Moldovei

ALEXANDRU S. GAFENCU – MEMBRU-FONDATOR AL SOCIETĂȚII POLITEHNICE DIN ROMÂNIA

„Faptele neridicate în cuvânt, se cufundă în uitare”
(Pindar – poet teban, a.521-441 î.e.n.)

Alexandru S. GAFENCU s-a născut într-o veche familie din Cahul, în septembrie 1843. După ce își încheie studiile liceale și își ia bacalaureatul la Chișinău, studiază ingineria la Politehnica Grand-Belgia, fiind unul dintre premianții instituției. Numele lui a rămas gravat pe placa de onoare a Universității.

În calitate de inginer, își desfășoară activitatea în Basarabia, Polonia și Ucraina. În aprilie 1877, animat de sentimente patriotice pentru Țara Românească, trece Prutul și se angajează în funcția de inginer asistent la Societatea Căilor Ferate Române, lucrând pe șantierele de la Brăila, Buzău și Bacău.

După ce, în 1884, Statul Român a preluat administrația Căilor Ferate, cunoscutul inginer Al. Gafencu este solicitat să facă parte din conducerea acestei structuri, având ca sarcină de serviciu administrarea Liniei Cernavodă-Constanța și, respectiv, a portului Constanța, construit de englezi și de turci. Remarcat pentru calitățile sale profesionale și executive de excepție, de către Gh. Duca, directorul general al Căilor Ferate Române, este însărcinat să organizeze Serviciul de tracțiune, pe care l-a perfecționat până la nivelul celor din țările dezvoltate ale Europei.

În funcțiile decizionale ocupate, Al. Gafencu aduce o contribuție importantă la dezvoltarea economiei naționale, optând cu temeritate pentru renunțarea la importul de combustibili necesari în transportul feroviar, pentru utilizarea petrolului și a cărbunelui de proveniență autohtonă, precum și a lubrifianților produși în țară.

Ulterior a fost admis în Corpul Tehnic clasa a II-a,

fiind promovat ca inginer-șef în 1890 și inginer-inspector general în 1895.

Al. Gafencu a fost unul dintre cei 52 de membri-fondatori ai Societății Politehnice din România și a făcut parte, timp de zece ani, din Comitetul ei de conducere. În această calitate, este ales de două ori președinte al respectivei Societăți: în perioadele 1892-1893 și 1900-1901. De menționat că, anume în timpul primului său mandat, Societatea Politehnică a fost recunoscută drept persoană juridică.

Totodată, participă la elaborarea unui document de epocă foarte important, *Legea corpului tehnic*. Se știe că în acele timpuri, conform legii meseriilor, inginerii și arhitecții erau incluși în categoria meseriașilor. Al. Gafencu a pregătit un proiect de lege pentru respectarea titlului de inginer și arhitect, prin care inginerilor români li se acorda un statut corespunzător. În timpul crizei economice din 1900, intervine personal pentru asigurarea cu locuri de muncă a tinerilor ingineri care au rămas șomeri.

La retragerea sa din Societatea Politehnică, în 1902, i s-a propus să devină președinte de onoare al acesteia, însă el, fiind deosebit de modest, nu a acceptat. Se pensionează și pleacă în Elveția, unde se ocupă de educația copiilor săi. Revine în țară în 1912, viețuind în sânul familiei până în anul 1923, când trece în neființă.